

Sygnatura akt I C 1165/11

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wrocław, dnia 13 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Dominika Romanowska

Protokolant: Małgorzata Wąchała

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2013 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa R. C.

przeciwko E. R.

- o zapłatę

I. zasądza od pozwanej E. R. na rzecz powoda R. C. kwotę 12.090,89 zł (dwanaście tysięcy dziewięćdziesiąt złotych i osiemdziesiąt dziewięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty;

II. oddala dalej idące powództwo;

III. zasądza od powoda R. C. na rzecz pozwanej E. R. kwotę 3.110 zł tytułem kosztów procesu.

Na oryginale właściwy podpis,-

UZASADNIENIE

Pozwem z 27 września 2011 r. powód R. C. domagał się zasądzenia od pozwanej E. R. kwoty 116.500 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 26 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty oraz zapłaty kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pełnomocnik powoda wskazał, iż powód w dniu 27 czerwca 2007 r. zawarł umowę kredytu hipotecznego na zakup mieszkania położonego w O.przy ul. (...). Umowa opiewała na kwotę 280.000 zł, zaś współkredytobiorcą był brat powoda. W dniu 07 lipca 2007 r. powód zawarł związek małżeński z pozwaną E. R., zaś w dniu 11 września 2011 r. nabył z pozwaną – za środki pochodzące z kredytu – opisane wyżej mieszkanie. W dniu 31 sierpnia 2010 r. strony wyłączyły umownie wspólność majątkową małżeńską a wyrokiem z 29 września 2010 r. (prawomocnym z dniem 22 października 2010 r.) Sąd Okręgowy we Wrocławiu rozwiązał ich małżeństwo, bez orzekania o winie.

W dniu 26 stycznia 2011 r. strony zawarły przedwstępną umowę sprzedaży lokalu położonego przy ul. (...) w O.oświadczając, iż nieruchomości tę nabyły do majątku wspólnego oraz że lokal ten stanowi przedmiot współwłasności po 1/2 części. Cena sprzedaży została ustalona na kwotę 445.000 zł, przy czym 19.000 zł – płatne przed podpisaniem umowy, 211.000 zł i 215.000 zł na wspólne konto stron w banku (...)do 01.02.2011 r. Obie kwoty zostały przelane przed wyznaczonym terminem i w tym samym dniu (26 stycznia 2011 r.) pozwana bez zgody i wiedzy powoda przelała na swój prywatny rachunek 215.000 zł. Powód wskazał, iż domaga się zapłaty połowy tej kwoty – 107.500 zł oraz połowy z 19.000 zł uiszczonych przed zawarciem umowy. Dodatkowo podał, iż zmuszony był do spłaty kredytów pozwanej, zaciągniętych jeszcze w trakcie trwania małżeństwa stron.

Uzasadniając swoje żądanie powód wskazał, iż pozwana dopuściła się czynu niedozwolonego w postaci zaboru mienia należącego do powoda. Działanie pozwanej w jego ocenie było sprzeczne z ustaleniami stron, zgodnie z którymi pieniędzmi uzyskanymi ze sprzedaży mienia małżonkowie mieli się podzielić po połowie. Powód wskazał, iż pozwana za zagarnięte środki nabyła lokal mieszkalny w Ś., a zatem działała umyślnie, mając na celu wyrządzenie szkody w majątku powoda. Ponadto powód zarzucił, iż pozwana unika kontaktu.

W odpowiedzi na pozew z 29 grudnia 2012 r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu. Uzasadniając swoje stanowisko procesowe podała, iż na poczet zakupu mieszkania położonego w O.przy ul. (...). (...) wpłaciła z majątku osobistego kwoty 5.000 zł, 28.0000 zł oraz 1.177,68 zł. Pozwana dysponowała pieniędzmi ze sprzedaży swojego mieszkania za cenę 215.000 zł. Przyznała, iż powód wraz z bratem zaciągnął kredyt na zakup mieszkania, którego cena ustalona została na kwotę 313.049,90 zł. Na częściową spłatę tego kredytu pozwana przekazała powodowi z własnych środków kwotę 50.000 zł. Po sprzedaży wspólnego mieszkania stron kwota 210.409,11 zł przeznaczona została na spłatę kredytu. Dodatkowo pozwana wskazała, iż kwota 19.000 zł uiszczona tytułem zadatku przeznaczona została na zapłatę wynagrodzenia na rzecz pośrednika handlu nieruchomościami (5.000 zł), zapłatę kary umownej za rozwiązanie umowy zamiany mieszkania (2.400 zł) oraz na spłatę zadłużenia w stosunku do wspólnoty mieszkaniowej (2.820 zł). Pozostała część ceny podzielona została w połowie pomiędzy strony.

W piśmie z 08 czerwca 2012 r. pełnomocnik pozwanej powtórzył argumentację przedstawioną w odpowiedzi na pozew zaprzeczając, jakoby pozwana przelała pieniądze bez wiedzy i zgody powoda.

W piśmie z 26 lipca 2012 r. pełnomocnik powoda podtrzymał żądanie pozwu podając, iż pozwana działała z premedytacją, mając zamiar powiększenia swojego majątku kosztem majątku powoda.

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny istotny dla rozstrzygnięcia:

W dniu 14 marca 2007 r. pozwana E. R. zawarła z deweloperem umowę rezerwacyjną obejmującą zakup lokalu mieszkalnego położonego w O., za łączną cenę 313.049,90 zł. Tytułem zaliczki pozwana wpłaciła kwotę 5.000 zł.

W dniu 05 kwietnia 2007 r. powód wraz z pozwaną zawarli z deweloperem przedwstępną umowę sprzedaży lokalu mieszkalnego objętego umową rezerwacyjną z 14.03.2007 r., za cenę sprzedaży ustaloną w tejże umowie.

dowód: umowa rezerwacyjna – k. 118 – 123, faktura VAT – k. 124, polecenie przelewu – k. 125

W dniu 25 czerwca 2007 r. pozwany wraz z bratem K. C. (1) zawarł umowę kredytu hipotecznego na zakup lokalu objętego umową rezerwacyjną z 14 marca 2007 r. Kwota kredytu wynosiła 280.000 zł.

dowód: umowa o kredyt hipoteczny nr (...) – k. 17 – 21

Strony zawarły związek małżeński 07 lipca 2007 r.

okoliczność bezsporna

W dniu 21 maja 2008 r. pozwana wpłaciła 28.000 zł, zaś w dniu 20 czerwca 2008 r. 1.177,68 zł, obie kwoty tytułem zadatku na poczet nabycia lokalu mieszkalnego nr (...)położonego w O.przy ul. (...).

dowód: faktura VAT – k. 137 i 139, polecenie przelewu - k. 138 i 140

W dniu 01 sierpnia 2008 r. pozwana sprzedała spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w O. przy ul. (...) za cenę 215.000 zł. Pozwana oświadczyła, iż prawo do tego lokalu stanowi jej majątek osobisty, nabyty w drodze dziedziczenia po ojcu.

dowód: akt notarialny Rep. A nr (...) – k. 133-136

W dniu 11 września 2008 r. strony nabyły lokal mieszkalny nr (...)położony w O.przy ul. (...). Lokal został nabyty do majątku wspólnego.

okoliczność bezsporna

W dniu 07 października 2008 r. pozwana przelała ze swojego rachunku w banku (...) S.A. na wspólny rachunek stron o numerze (...) kwotę 65.000 zł, następnie powód z tego rachunku przelał na rachunek założony do obsługi kredytu hipotecznego kwotę 50.0000 zł tytułem „raty pozaplanowej”.

dowód: potwierdzenia wykonania operacji bankowych – k. 141 – 143

Aktem notarialnym z 31 sierpnia 2010 r. strony umownie wyłączyły wspólność majątkową małżeńską, ustanawiając rozdzielną majątkową. Wyrokiem z 30 września 2010 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu rozwiązał małżeństwo stron bez orzekania o winie. Wyrok uprawomocnił się 22 października 2010 r.

dowód: akt notarialny Rep. A nr (...) – k. 24, odpis wyroku w sprawie XIII RC 2064/10

Tytułem „raty pozaplanowej” ze wspólnego rachunku stron w dniu 16 listopada 2010 r. powód dokonał przelewu kwoty 18.000 zł.

dowód: potwierdzenie wykonania operacji – k. 146

W dniu 27 września 2010 r. powód i pozwana zawarli z K. C. (2) i J. C. umowy przedwstępne obejmujące sprzedaż i zamianę lokalu nr (...)położonego w O.przy ul. (...). Na mocy ugody z 12 grudnia 2010 r. umowa została rozwiązana, strony odstąpiły od zapisów dotyczących kar umownych, zaś na mocy tej ugody powód i pozwana zobowiązali się zapłacić na rzecz K. C. (2) i J. C. kwotę 2.400 zł tytułem zadośćuczynienia za rozwiązanie umowy, która została zapłacona przez pozwaną 28 stycznia 2011 r., przelewem z rachunku nr (...).

dowód: kopia pierwszej strony aktu notarialnego Rep. A nr (...)– k. 149, ugoda – k. 147, polecenie przelewu – k. 148 i 150,

Aktem notarialnym z 26 stycznia 2011 r. powód i pozwana zawarli z A. Z. umowę przedwstępną sprzedaży lokalu mieszkalnego nr (...)położonego w O.przy ul. (...). W treści umowy byli małżonkowie oświadczyli, iż nieruchomość tę nabyli na podstawie umowy sprzedaży z 11 września 2008 r. do majątku wspólnego oraz że po rozwodzie nie dokonywali podziału majątku wspólnego i że mieszkanie stanowi ich współwłasność po 1/2 części.

W umowie ustalono cenę sprzedaży na kwotę 445.000 zł, z czego 19.000 zł zapłacone zostało gotówką przed podpisaniem umowy przedwstępnej, zaś pozostała część – 426.000 zł miała zostać zapłacona do 01.02.2011 r. w następujący sposób: kwota 211.000 zł na konto w banku (...) S.A. nr (...) celem całkowitej spłaty wierzytelności z tytułu kredytu zabezpieczonego hipoteką na nieruchomości, zaś kwota 215.000 zł na konto w banku (...) S.A. nr (...).

dowód: akt notarialny Rep. A nr (...)– k. 26-31

Przed zawarciem umowy przedwstępnej strony ustaliły, że pieniądze uzyskane ze sprzedaży podzielone zostaną pomiędzy strony po połowie. Powodowi zależało w pierwszej kolejności na spłacie kredytu hipotecznego zaciągniętego na zakup mieszkania.

dowód: zeznania świadka A. Z. - protokół elektroniczny k.202 00:11:19, zeznania świadka S. Ł. – protokół elektroniczny k. 273 00:20:58, zeznania świadka R. R. - protokół elektroniczny k. 273, wyjaśnienia powoda – protokół elektroniczny k. 321 00:02:12,

Przelewy zostały wykonane w dniu 26 stycznia 2011 r.

dowód: potwierdzenia operacji bankowych – k. 33 i 34

W tym samym dniu – 26 stycznia 2011 r. – pozwana przełała ze wspólnego rachunku stron (o numerze (...)) kwotę 215.000 zł na rachunek własny – nr (...).

dowód: potwierdzenie przelewu – k. 32

W dniu 28 stycznia 2011 r. pozwana przelewem z rachunku nr (...) dokonała spłaty zaległych zobowiązań stron względem wspólnoty mieszkaniowej w wysokości 2.820 zł.

dowód: potwierdzenie przelewu – k. 151

Postanowieniem z 10 grudnia 2012 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej w Oleśnicy zatwierdził postanowienie Komendy Policji w O. o umorzeniu śledztwa w sprawie przywłaszczenia pieniędzy w kwocie 116.500 zł przez E. R. na szkodę R. C..

dowód: dokumenty akt postępowania Ds. 2265/12

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jedynie w nieznacznej części zasługiwało na uwzględnienie.

Powód w niniejszej sprawie domagał się zapłaty kwoty 116.500 zł jako podstawę prawną żądania wskazując przepisy odpowiedzialności deliktowej – art. 415 k.c. Uzasadniając swoje stanowisko wskazał, iż pozwana wbrew ustaleniom stron, poczynionym przed zawarciem umowy sprzedaży wspólnego lokalu mieszkalnego, bez uzgodnienia z powodem i bez jego wiedzy, przełała na własny rachunek kwotę 215.000 zł oraz nie rozliczyła się z otrzymanego wcześniej zadatku w wysokości 19.000 zł, z którego powodowi należała się połowa, czyli 9.500 zł.

Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd w pierwszej kolejności zobowiązany był ustalić, iż czy i w jaki sposób strony ustaliły sposób podziału środków uzyskanych ze sprzedaży wspólnego mieszkania położonego w O. przy ul. (...). W tym Sąd celu dokonał analizy zgromadzonych w sprawie dokumentów oraz zeznań świadków i stron. Ostatecznie sąd ustalił, iż brak jest podstaw do przyjęcia, iż strony umówiły się na podział środków uzyskanych ze sprzedaży mieszkania w inny sposób, niż wynika to z wielkości ich udziałów w jego współwłasności, a zatem po 1/2. Przede wszystkim odmienne ustalenia nie wynikają z zeznań przesłuchanych w toku postępowania świadków. Świadek A. Z., która nabyła mieszkanie od stron postępowania nie знаła żadnych szczegółów dotyczących podziału środków uzyskanych ze sprzedaży lokalu przy ul. (...). Świadek potwierdziła jedynie fakty, które wynikały z umowy przedwstępnej – że część ceny sprzedaży zgodnie z ustaleniami stron miała być przeznaczona na spłatę kredytu. Okoliczności, czy pozwana informowała, że zamierza kupić mieszkanie oraz czy jej zamiarem było utrzymanie tego zamiaru w tajemnicy, pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem nie wskazuje na dokonanie czynu niedozwolonego a jedynie na sposób zagospodarowania środków uzyskanych ze sprzedaży mieszkania. Utrzymywanie w tajemnicy przed byłym mężem zamiaru nabycia mieszkania nie potwierdza w żadnym stopniu istnienia pomiędzy stronami odmiennych ustaleń dotyczących podziału środków ze sprzedaży mieszkania. Świadek potwierdziła, iż pozwanemu zależało przede wszystkim na spłacie kredytu. Zeznania tego świadka są o tyle wartościowe, że nabywca jest osobą obcą w stosunku do stron, co wpływa na wiarygodność jej zeznań. Z kolei świadek E. K. zeznała, że była świadkiem ustaleń stron, zgodnie z którymi w wyniku sprzedaży mieszkania połowa miała zostać przeznaczona na spłatę kredytu powoda, zaciągniętego na zakup mieszkania. Świadek S. Ł. z kolei zeznała, iż była przy rozmowach stron dotyczących wzajemnych rozliczeń jako znajoma pozwanej i pośrednik handlu nieruchomościami. Świadek potwierdziła, iż w pierwszej kolejności pieniądze przeznaczone miały być na spłatę kredytu, przyznała jednocześnie iż nie znała szczegółowych ustaleń odnośnie pozostałej części ceny uzyskanej ze sprzedaży, słyszała jedynie od pozwanej, że mają one być przeznaczone na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pozwanej. R. R., były mąż pozwanej zeznał,

iż powodowi zależało na spłacie kredytu. Jego zeznania, podobnie jak zeznania matki pozwanej w zakresie w jakim powiedzieli oni, iż z ustaleń stron wynikało, że pozostała część w całości przeznaczona być miała w całości dla pozwanej, nie zasługiwały na uwzględnienie i w tej części sąd ocenił je jako niewiarygodne. Podkreślić należy, iż powód sam zeznał, że zgodnie ze wspólnymi ustaleniami pieniędzmi ze sprzedaży mieszkania strony miały podzielić się po połowie. Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanej, zgodnie z którymi spłata kredytu miała wyczerpać w całości roszczenia powoda związane z rozliczeniami ceny uzyskanej ze sprzedaży mieszkania. Zaznaczyć należy, iż kwota, którą przelała pozwana była zbliżona do wysokości spłaconego kredytu. Brak jednak jakichkolwiek podstaw do stwierdzenia, że taki nierówny podział środków uzyskanych ze sprzedaży mieszkania strony zgodnie ustaliły. Same zeznania pozwanej, wobec jednoznacznej treści przepisów regulujących kwestię wysokości udziałów stron w majątku wspólnym w razie zniesienia wspólności majątkowej oraz dokumentów, z których wynika wysokość udziałów stron a także w świetle zeznań powoda, nie stanowią wystarczającego dowodu w sprawie ustaleń dotyczących sposobu wzajemnych rozliczeń byłych małżonków. Dodać należy, iż również z zeznań samego powoda nie wynika inny podział ceny uzyskanej ze sprzedaży. Z całą pewnością z jego twierdzeń, zgodnie z którymi strony miały po połowie podzielić się środkami uzyskanymi ze sprzedaży mieszkania, nie sposób wysnuć skonstruowanego w pozwie wniosku, iż ustalenia te dotyczyły nadwyżki pozostałej po spłacie kredytu, stanowiącej dług osobisty powoda w sytuacji, gdy wyraził on wprost w treści aktu notarialnego zgodę na jego spłatę ze środków uzyskanych ze sprzedaży mieszkania. W ocenie sądu również dowody z zeznań świadków i stron, złożone w toku innych postępowań sądowych i przygotowawczych, nie pozwalają na wysnucie odmiennych wniosków, niż wynika to z domniemania obejmującego wielkość udziałów stron w majątku wspólnym.

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 50¹ k.r. i o. w razie ustania wspólności (majątkowej małżeńskiej) udziały małżonków są równe, chyba że umowa majątkowa małżeńska stanowi inaczej. Skoro tak, to należało przyjąć, iż uzyskana ze sprzedaży kwota 445.000 zł powinna zostać podzielona po połowie, tak aby każdy z byłych małżonków otrzymał po 225.500 zł. Ponieważ kwota 210.409,11 zł została w całości przeznaczona na spłatę osobistego długu powoda, należało przyjąć, iż w tym zakresie został on wzbogacony. Po odjęciu tej sumy od należnej mu części ceny (225.500 zł – 210.409,11 zł) pozostała do zapłaty przez pozwaną zasądzona w pkt. I wyroku kwota 12.090,89 zł. Dalej idące powództwo, jako nieuzasadnione, podlegało oddaleniu, o czym Sąd orzekł w pkt. II sentencji wyroku.

Ponieważ niniejszy proces dotyczy rozliczeń byłych małżonków związanych ze sprzedażą składnika należącego do majątku wspólnego, Sąd rozważał zastosowanie w niniejszej sprawie przepisu art. 45 k.r. i o., zgodnie z którym każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek osobisty, z wyjątkiem wydatków i nakładów koniecznych na przedmioty majątkowe przynoszące dochód. Może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Nie można żądać zwrotu wydatków i nakładów zużytych w celu zaspokojenia potrzeb rodziny, chyba że zwiększyły wartość majątku w chwili ustania wspólności (§1). Zwrotu dokonuje się przy podziale majątku wspólnego, jednakże sąd może nakazać wcześniejszy zwrot, jeżeli wymaga tego dobro rodziny (§ 2). Przepisy te stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy dług jednego z małżonków został zaspokojony z majątku wspólnego (§ 3).

W ocenie sądu, z uwagi na brak wyraźnego żądania stron, nie było możliwości zastosowania tego przepisu i rozliczenia w ramach niniejszego postępowania nakładów poniesionych przez każdego z małżonków na majątek wspólny, z majątku wspólnego na majątki osobiste czy też z majątku osobistego jednego z małżonków na majątek osobisty drugiego. Nie ulega bowiem wątpliwości, że w zakresie rozliczenia takich nakładów i wydatków wymagany jest w postępowaniu sądowym wniosek zainteresowanego małżonka. Nawet gdy rozliczenia te odbywają się w ramach postępowania nieprocesowego o podział majątku wspólnego, co do rozliczenia nakładów obowiązują reguły procesowe dotyczące prekluzji dowodowej, stosowania zasady kontradyktoryjności i ograniczenia możliwości działania przez sąd z urzędu. W ocenie sądu również w procesie dotyczącym rozliczenia jednego składnika majątku, jak ma to miejsce w niniejszej sprawie, sąd jest związany żądaniem granicami żądania wyznaczonymi treścią pozwu (tak E. Skowrońska – Bocian w „Rozliczenia majątkowe małżonków w stosunkach wzajemnych i wobec osób trzecich”, Wydawnictwo Prawnicze Lexis-Nexis, Warszawa 2006, s. 178-180). Tym samym sąd nie rozliczył tych nakładów, albowiem takie żądanie nie zostało przez strony *expressis verbis* zgłoszone. W ocenie sądu jedynym sposobem kompleksowego rozliczenia

dokonanych przez stron nakładów byłoby zastosowanie cytowanego wyżej przepisu art. 45 k.r. i o. – przez jego przyzmat można ocenić zarówno kredyt zaciągnięty przez powoda wraz z bratem na zakup mieszkania jak również częściową spłatę kredytu z majątku osobistego pozwanej czy ewentualnie z majątku wspólnego stron jak również spłatę wspólnych zobowiązań z majątków osobistych. Żadne z tych roszczeń nie zostało przedstawione do potrącenia, choć strony reprezentowane były przez profesjonalnych pełnomocników. Fakty dokonywania nakładów czy też czynienia wydatków przedstawione zostały jedynie jako element stanu faktycznego i tak też zostały przez sąd uwzględnione, przy ustalaniu faktów stanowiących kanwę rozstrzygnięcia. Ustalenia te jednakże wobec braku żądań w zakresie ich rozliczenia, nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia, pozostając w zasadzie w tle wobec zasadniczego sporu stron.

Orzeczenie o kosztach zawarte w punkcie III wyroku zapadło w oparciu o przepis art. 100 k.p.c. (zdanie pierwsze), zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone.

Zasądzona w pkt. I wyroku kwota (12.090,89 zł) stanowi ok. 10 % żądania powoda, a zatem mając na uwadze wysokość dochodzonego roszczenia – powód domagał się zapłaty 116.500 zł, pozwana wygrała w ok. 90 %. Zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielania kosztów procesu, strony powinny ponieść jego koszty w stopniu wynikającym z uwzględnienia ich żądań i przegranego procesu.

Koszty procesu po stronie powoda wynosiły łącznie 4.900 zł, w tym opłata sądowa od pozwu w wysokości 1.200 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego według stawki 3.600 zł oraz opłata od wniosku o udzielenie zabezpieczenia – 100 zł, a po stronie pozwanej – 3.600 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika procesowego. W świetle powyższego należne pozwanej koszty procesu to kwota 3.110 zł, stanowiąca różnicę pomiędzy kosztami pozwanej (w pełnej wysokości) oraz kosztami pozwanego ($10\% \times 4.900\text{ zł} = 490\text{ zł}$), o czym Sąd orzekł w punkcie III sentencji wyroku.

Zarządzenie:

1. odnotować;
2. odpis doręczyć pełnomocnikowi powoda;
3. kalendarz 14 dni.